

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ
ВІДНОСИН ІМЕНІ Б. Д. ГАВРИЛИШИНА**

Кафедра міжнародної економіки

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ
ЗАВДАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ
«РИНОК ЄС»**

**Тернопіль
ЗУНУ
2022**

Навчально-методичні рекомендації щодо виконання практичних завдань з дисципліни «Ринок ЄС» для бакалаврів освітньої програми «Міжнародна економіка», галузі знань 05 “Соціальні та поведінкові науки”, спеціальності 051 «Економіка» / Укл. Стахова Н. В. – Тернопіль: ЗУНУ, 2022. – 44 с.

Укладач: *Стахова Наталія Володимирівна,*
к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки

Рецензенти: *Куриляк Віталіна Євгенівна,*
д.е.н., професор,
професор кафедри міжнародної економіки

Дейнека Юрій Петрович,
начальник управління стратегічним розвитком
м. Тернополя Тернопільської міської ради

Відповідальний за випуск: *Зварич Ірина Ярославівна,*
д.е.н., професор,
завідувач кафедри міжнародної економіки

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки
(протокол № 3 від 24.10.2022 р.)

© Стахова Н. В., 2022

© ЗУНУ, 2022

ЗМІСТ

1. Опис дисципліни «Ринок ЄС»	4
2. Мета і завдання вивчення дисципліни «Ринок ЄС».....	5
3. Структура залікового кредиту дисципліни «Ринок ЄС»	7
4. Тематика практичних занять з дисципліни «Ринок ЄС»	8
5. Типові завдання з дисципліни «Ринок ЄС»	13
6. Тестові завдання з дисципліни «Ринок ЄС»	22
7. Методи оцінювання	34
8. Глосарій.....	35
9. Рекомендована література.....	41

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ “РИНОК ЄС”

Дисципліна – “Ринок ЄС”	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Нормативна дисципліна
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність 051 "Економіка"	Рік підготовки: ДФН – 4. Семестр: ДФН – 8.
Кількість змістових модулів – 2	Освітня програма «Міжнародна економіка»	Лекції: ДФН – 48 год. Практичні заняття: ДФН – 48 год.
Загальна кількість годин – 150 год.	ступінь вищої освіти: бакалавр	Самостійна робота: ДФН – 48 год., в тому числі тренінг – 4 год. ІРС – 6 год.
Тижневих годин – 19 год., з них аудиторних – 12 год.		Вид підсумкового контролю: ДФН – екзамен

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «РИНОК ЄС»

Метою навчальної дисципліни «Ринок ЄС» є формування у студентів знань та навиків у сфері європейської інтеграції та формування спільного ринку ЄС, включаючи ретроспективний аналіз особливостей створення ЄС та інституційного забезпечення реалізації політики європейської інтеграції; оцінку впливу процесів європейської інтеграції на соціально-економічний розвиток країн-членів ЄС, а також аналіз проблем та перспектив функціонування ЄС в контексті дезінтеграційних процесів на європейському континенті та вплив Угоди про асоціацію між Україною та ЄС на подальші торговельно-економічні зносини між партнерами.

Завдання вивчення дисципліни. В результаті вивчення дисципліни «Ринок ЄС» студенти повинні знати:

- теоретичні засади дослідження розвитку та функціонування інтеграційних союзів;
- фактори, які впливають на дезінтеграційні процеси та їх наслідки для країн-членів;
- особливості розширення та інституційного управління ЄС;
- особливості спільної зовнішньої, оборонної та торговельної політики країн-членів ЄС;
- проблемні аспекти функціонування Єврозони та ЄС в умовах дезінтеграції на європейському континенті;
- виклики та можливості співробітництва між Україною та країнами ЄС в рамках підписаної Угоди про асоціацію та візової лібералізації між партнерами.

Найменування та опис компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни:

- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність до побудови ринкових стратегій, визначення передумов, можливостей та обмежень шкалування бізнесу, обґрунтування варіантів

пристосування операційної, інвестиційної та фінансової діяльності до умов, що змінюються;

- здатність до побудови бізнес-планів та систем контролінгу, їх інтеграції з процедурами капітального бюджетування та оцінкою ефективності інвестиційних рішень.

Передумови для вивчення дисципліни:

Дисципліна: «Ринок ЄС» має структурно-логічний зв'язок з наступними дисциплінами: «Міжнародна економіка», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Глобальна макро- та мікроекономіка».

Програмні результати навчання:

- здатність пояснювати інтеграційні та дезінтеграційні процеси на прикладі ЄС, аналізувати та змістовно інтерпретувати їх вплив на подальше функціонування ЄС й відносини між ЄС й Великою Британією;

- здатність проводити економічний аналіз функціонування Угоди про асоціацію між ЄС та Україною та в контексті цього оцінити розвиток суб'єктів господарювання, їх конкурентоспроможність на ринку ЄС.

3. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ ДИСЦИПЛІНИ «РИНОК ЄС»

	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	ІРС	Контрольні заходи	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ Й ДЕЗІНТЕГРАЦІЇ ТА ЕВОЛЮЦІЇ СТВОРЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ						
Тема 1. Міжнародна економічна інтеграція	4	4	4	3	Усне опитування, кейс	
Тема 2. Інтеграція та її вплив на дезінтеграцію	4	4	4		кейс	
Тема 3. Дослідження історичного процесу євроінтеграції	4	4	4		Усне опитування, кейс	
Тема 4. Європейський Союз та його інституції в процесі роботи.	4	4	4		Усне опитування, кейс	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ВИКЛИКИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄС У СВІТІ ТА МІСЦЕ УКРАЇНИ В ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ						
Тема 5. Географічна та товарна структура міжнародної торгівлі країн ЄС.	4	4	4	3	кейс	
Тема 6. Особливості спільної політики країн ЄС.	4	4	4		кейс	
Тема 7. Соціальна політика країн ЄС: спільні заходи щодо інтеграції та інклюзії.	4	4	4		Усне опитування, кейс	
Тема 8. Секторальні ринки ЄС: аналіз та спільні секторальні програми.	4	4	4		кейс	
Тема 9. Аналіз впливу розширення ЄС на добробут європейців.	4	4	4		Усне опитування, кейс	
Тема 10. Аналіз процесу виходу Великої Британії з ЄС	6	6	4		Усне опитування, кейс	
Тема 11. Україна в процесах європейської економічної інтеграції	6	6	4		Ректорська робота	
Тренінг			4			
Разом	48	48	48		6	

4. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «РИНОК ЄС»

Практичне заняття № 1, 2

Мета практичного заняття: знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції міжнародної економічної інтеграції, оцінювати особливості функціонування ЗВТ.

Тема 1. Міжнародна економічна інтеграція.

Суть та значення міжнародної економічної інтеграції. Фактори розвитку міжнародної економічної інтеграції. Форми регіональної економічної інтеграції та їх особливості. Наслідки міжнародної економічної інтеграції для економік країн-членів інтеграційних об'єднань. Особливості формування зони вільної торгівлі (ЗВТ). Моделі ЗВТ. Ефекти для країн-учасниць від створення ЗВТ.

Література: [1-24]

Практичне заняття № 3, 4

Мета практичного заняття: знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції міжнародної економічної дезінтеграції.

Тема 2. Інтеграція та її вплив на дезінтеграцію

Особливості виникнення дезінтеграційних процесів. Форми дезінтеграції. Причини виникнення дезінтеграційних процесів. Наслідки та вплив дезінтеграційних процесів на економіку країн.

Література: [1-24]

Практичне заняття № 5, 6

Мета практичного заняття: усвідомлювати основні особливості та передумови історичного процесу євроінтеграції..

Тема 3. Дослідження історичного процесу євроінтеграції.

Причини створення ЄС. Процес створення та розширення ЄС. Маастрихтська угода як фундамент створення ЄС. Ніцький договір та Договір про запровадження конституції Європи. Лісабонський договір та його особливості. Запровадження єдиної валюти – євро та створення Єврозони.

Література: [1-24]

Практичне заняття № 7, 8

Мета практичного заняття: усвідомлювати основні особливості інституційної структури ЄС у прийнятті спільних рішень.

Тема 4. Європейський Союз та його інституції в процесі роботи.

Європейський парламент. Європейська комісія. Європейська Рада. Рада міністрів (ЄС) кваліфікованої більшості. Європейський Суд. Ключові позиції в ЄС та європейські лідери.

Література: [1-24]

Практичне заняття № 9, 10

Мета практичного заняття: вміти аналізувати географічну та товарну структуру міжнародної торгівлі ЄС, надавати аргументацію, критично оцінювати та формувати висновки з наукових та аналітичних звітів про стан міжнародних економічних відносин країн ЄС.

Тема 5. Географічна та товарна структура міжнародної торгівлі країн ЄС.

Географія міжнародної торгівлі країн ЄС. Товарна номенклатура зовнішньої та міжнародної торгівлі країн ЄС. Аналіз динаміки зовнішньої торгівлі України. Торгівля товарами та послугами між ЄС та Китаєм й США та Китаєм. Ретроспективний аналіз співробітництва США з країнами ЄС. Торгово-економічні відносини ЄС та США.

Література: [1-24]

Практичне заняття № 11, 12

Мета практичного заняття: вміти оцінювати секторальну та регіональну політику ЄС.

Тема 6. Особливості спільної політики країн ЄС.

Спільна зовнішня політика та політика безпеки. Європейська політика безпеки та оборони в дії. Особливості відносин між ЄС і НАТО. Правосуддя та внутрішні справи. Шенгенська зона. Торговельна політика країн ЄС в процесі.

Література: [1-24]

Практичне заняття № 13, 14

Мета практичного заняття: вміти здійснювати моніторинг заходів країнами ЄС щодо Плану дій інтеграційного та інклюзивного розвитку, виявляти проблемні аспекти та на цій основі розробляти нові програмні дії.

Тема 7: Соціальна політика країн ЄС: спільні заходи щодо інтеграції та інклюзії.

Сприяння соціальній єдності та розбудова інклюзивного суспільства для всіх. Оцінка Плану дій щодо інтеграції та інклюзії на 2016 рік: ключові факти та цифри. Ключові принципи та цінності плану дій ЄС щодо інтеграції та інклюзії на 2021–2027 рр. Спільні заходи країн ЄС в сфері освіта та навчання. Секторальна політика країн ЄС щодо працевлаштування та навичок. Система охорони здоров'я: інтеграційні та інклюзивні заходи. Наявність та доступність житла є ключовий фактор успішної інтеграції. Побудова міцних партнерських відносин для більш ефективного процесу інтеграції. Фінансування ЄС у рамках багаторічної програми на 2021–2027 рр. щодо інтеграції та інклюзивного розвитку. Сприяння участі та зустрічам із приймаючою стороною мігрантів та шукачів притулку. Розширення використання нових технологій і цифрових інструментів для імплементації інтеграції та інклюзії. Моніторинг щодо виконання Плану дій щодо політики інтеграції та інклюзії.

Література: [1-24]

Практичне заняття № 15, 16

Мета практичного заняття: вміти здійснювати аналіз секторальних ринків ЄС та виробляти спільні програми.

Тема 8. Секторальні ринки ЄС: аналіз та спільні секторальні програми.

Виробничий сектор та лібералізація торгівлі. Сільське господарство та імплементація спільної аграрної політики. Ринок послуг та процес лібералізації сектору послуг. Прямі іноземні інвестиції та реалізація спільної комерційної політики.

Література: [1-24]

Практичне заняття № 17, 18

Мета практичного заняття: вміти аналізувати процес розширення ЄС.

Тема 9. Аналіз впливу розширення ЄС на добробут європейців.

Дослідження економічної політики ЄС щодо її країн-членів та стосовно третіх країн. Оцінка поглиблення євроінтеграційних процесів та їх наслідків для країн-членів ЄС. Аналіз появи кризових явищ та конфлікт інтересів в процесі функціонування ЄС.

Література: [1-24]

Практичне заняття № 19, 20, 21

Мета практичного заняття: вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових причин виходу Великої Британії з ЄС, а також особливостей поведінки суб'єктів господарювання на дезінтеграційні процеси на європейському континенті.

Тема 10. Аналіз процесу виходу Великої Британії з ЄС.

Суть Brexit. Оцінка причин виникнення Brexit. Дослідження виходу Великої Британії з ЄС: ризики та ланцюгова реакція країн-членів на

дезінтеграційні процеси. Як вихід Великої Британії вплинув на ЄС. Розвиток країн ЄС-27 в умовах сучасних викликів.

Література: [1-24]

Практичне заняття № 22, 23, 24

Мета практичного заняття: проводити аналіз функціонування Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, розвитку суб'єктів господарювання, а також розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність їхньої діяльності.

Тема 11. Україна в процесах європейської економічної інтеграції

Регіональні угоди про вільну торгівлю за участю України: можливості та ризики. Еволюційні підходи щодо підписання Україною Угоди про асоціацію з країнами ЄС. Торговельна політика України в контексті європейської інтеграції. Процес лібералізації візового режиму між Україною та країнами ЄС.

Література: [1-24]

5. ТИПОВІ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «РИНОК ЄС»

Завдання 1

Автомобільна шина в Україні коштує 85 дол. США, в Польщі – 50 дол. США, в Сербії – 70 дол. США. Україна для міжнародного автомобільного ринку є малою країною і її торгівля комплектуючими і автомобілями не впливає на рівень міжнародних цін.

Приклад розв'язання:

1. До утворення митного союзу, яка з країн має порівняльну перевагу у виробництві автомобільної шини та є найбільш ефективним виробником.

2. Для того, щоб однаково захистити своїх виробників, Україна встановлює диференційовані тарифи для місцевих виробників автомобільних шин з Польщі та Сербії, для того щоб підвищити імпорتنу ціну.

Відповідно Україна для Польщі встановлює тариф 75% , в результаті чого ціна на автомобільні шини збільшиться з 50 дол. до 87,5 дол. , а для Сербії – лише 25 % (в результаті чого імпортна ціна зросте з 70 до 87,5 дол.

3. Припускаємо, в Україні вводиться адвалорний митний тариф у розмірі 50% на імпорт шин. Чи будуть українські резиденти продовжувати імпорт шин? з якої із запропонованих країн?

Польща = $50 + (50 \times 0,5) = 75$ дол.

Сербія = $70 + (70 \times 0,5) = 105$ дол.

4. З врахуванням 100% адвалорного імпортного тарифу ціни імпортних шин для українських резидентів досягнуть рівня:

Імпорт з Польщі: $P_{\text{імп.}} = 100$ дол.

Імпорт з Сербії: $P_{\text{імп.}} = 140$ дол.

Дані ціни значно перевищують ціни на внутрішньому ринку.

Найвірогідніше при відсутності політичних мотивів українські резиденти відмовляться від імпорту шин з-за кордону.

5. Припускаємо, що при наявності імпортних тарифів на шини, в Україні щороку існує загальний попит 100 од., в той же час виробники України можуть лише постачати 50 од. (максимум, що вони можуть

виробляти). Відповідно до вищесказаного, для задоволення внутрішнього попиту Україна буде імпортувати шини з Польщі та Сербії відповідно по 25 од. з кожної країни.

6. Україна та Польща вирішили створити митний союз. В результаті чого вільна ринкова ціна становитиме 50 дол. та буде дуже привабливою для споживачів України. Це означатиме, що споживачі України матимуть можливість користуватися більше шинами, оскільки середні ціни на шини знизяться із зняттям тарифів на польські шини, і як результат загальний попит на шини зростатиме. Наприклад, загальний обсяг виробництва та споживання може збільшитися до 120 од. (на 20 од. більше).

При порівнянні внутрішньої ціни та імпортних цін на шини, українські виробники знизять виробництво з 50 од. до 30 од.

Для задоволення внутрішнього попиту Україна збільшить імпорт з Польщі з 25 од. до 85 од., а імпорт з Сербії знизиться лише до 5 од. Загальне споживання масла в Україні зросте з 100 од. ($50 + 25 + 25$) до 120 од. ($30 + 85 + 5$).

Шини в кількості 20 од., що виробляється та споживається, – це нова торгівля, створена в результаті зняття бар'єрів членами союзу. В подальшому, це дасть можливість динамічніше реагувати Польщі та Україні. З часом, коли країни (Польща та Україна) стануть більш інтегрованими, посилення торгівлі між ними призведе до подальших ефективних результатів, наприклад, завдяки застосуванню економії від масштабу.

Завдання 2

На своєму власному прикладі пояснити ефект створення торгівлі, взявши до уваги 3 країни, які між собою торгують та виробляють ідентичний продукт. Пояснити чому та в якому випадку і між якими країнами відбувається ефект відхилення торгівлі.

Приклад розв'язання:

Беручи гіпотетично приклад з фактичного історичного періоду, припустимо, що до приєднання до європейського «спільного ринку» у

1973 році Великобританія могла виробляти вершкове масло в середньому (ціна) 130 за 1 кг. У той же час Нова Зеландія могла виробляти ту саму кількість за 100 (ціна), а Данія – за 120 (ціна).

Отже, до утворення митного союзу Нова Зеландія має порівняльну перевагу у виробництві вершкового масла та є найбільш ефективним виробником. Данія є другим найбільш ефективним виробником, а Великобританія – найменш ефективним.

Припускаємо, що для того, щоб однаково захистити своїх фермерів, Великобританія встановлює диференційовані тарифи для місцевих виробників масла з Нової Зеландії та Данії, для того щоб підвищити імпорتنу ціну на масло вище власної.

Відповідно Великобританія для Нової Зеландії встановлює тариф 32%, в результаті чого ціна на масло за 1 кг. збільшиться з 100 до 132, а для Данії – лише 10 % (в результаті чого імпортна ціна зросте з 120 до 132).

Припускаємо, що при наявності імпортних тарифів на масло, у Великобританії щороку існує загальний попит 30 млн. кг вершкового масла, в той же час фермери з Великобританії можуть лише постачати 20 млн. кг масла (максимум, що вони можуть виробляти). Відповідно до вищесказаного, для задоволення внутрішнього попиту Великобританія буде імпортувати масло з Нової Зеландії та Данії відповідно по 5 млн. кг з кожної країни.

1) *ефект створення торгівлі* (товарний ефект, *tr de cre tion*) – переорієнтація місцевих споживачів з менш ефективного внутрішнього джерела постачання товару на ефективніше зовнішнє джерело (імпорт), яка стала можливою внаслідок скасування імпортних мит у рамках митного союзу.

Основними рисами ефекту створення торгівлі є:

- переорієнтація з вітчизняного виробництва на дешевий імпортний товар з інших країн-членів митного союзу;
- ефект виробництва: зменшення неефективного місцевого виробництва та мінімізація неефективного використання наявних ресурсів;
- ефект споживання: збільшення попиту з того моменту коли ціни впали.

Коли між країнами створюється митний союз, тоді вони погоджуються ліквідувати митні тарифи між собою. В результаті цього країни зіштовхуються з нижчими цінами, нульовими тарифами, імпортними потоками товарів від країн членів, і як наслідок – відбувається збільшення попиту на ці товари зі сторони споживачів.

Наприклад, якщо Данія та Великобританія вирішили створити митний союз, тоді тарифи на масло з Данії мають бути знижені, і як результат колись вони будуть повністю зняті. В результаті чого вільна ринкова ціна становитиме 120 одиниць та буде дуже привабливою для споживачів Великобританії. Це означатиме, що споживачі Великобританії матимуть можливість споживати більше масла, оскільки середні ціни на масло знизяться із зняттям тарифів на датське масло, і як результат загальний попит на масло зростатиме.

Наприклад, загальний обсяг виробництва та споживання може збільшитися до 32 млн. кг (на 2 млн. кг більше).

При порівнянні внутрішньої ціни та імпортних цін на масло, британські фермери знизять виробництво з 20 млн. кг до 15 млн. кг. Для задоволення внутрішнього попиту Великобританія збільшить імпорт з Данії з 5 млн. кг до 15 млн. кг масла, а імпорт з Нової Зеландії знизиться лише до 2 млн. кг. Загальне споживання масла у Великобританії зросте з 30 млн. кг ($20 + 5 + 5$) до 32 млн. кг ($15 + 2 + 15$).

Вершкове масла в кількості 2 млн. кг, що виробляється та споживається, – це нова торгівля, створена в результаті зняття бар'єрів членами союзу. В подальшому, це дасть можливість динамічніше реагувати Данії та Великобританії. З часом, коли країни (Данія та Великобританія) стануть більш інтегрованими, посилення торгівлі між ними призведе до подальших ефективних результатів, наприклад, завдяки застосуванню економії від масштабу.

2) *ефект відхилення торгівлі* (потоковідхиляючий ефект, trade diversion) – переорієнтація місцевих споживачів із закупівлі товару у ефективнішого позаінтегрального джерела постачання на менш ефективне внутрішньо-

інтеграційне джерело, яка відбулася внаслідок ліквідації імпорتنих мит у рамках митного союзу.

Ефект відхилення торгівлі полягає в тому, що країни замінюють імпорт дешевших товарів з третіх країн більш дорогим імпортом від виробників країн членів митного союзу. Митний союз має позитивний благополучний ефект, якщо ефект створення торгівлі більший за ефект відхилення торгівлі. В цій ситуації найбільше втрачає – попередній торговий партнер, який залишився поза блоком, оскільки існує слабша торгівля між новими членами та їхніми старими торговими партнерами. Процес втрати ефективних виробників та переорієнтація на неефективних всередині союзу в вілому називається відхиленням від торгівлі.

Наприклад, після того, як Данія та Великобританія створили митний союз, Нова Зеландія, яка була найефективнішим виробником вершкового масла, зазнає втрати продажів у Великобританії з 5 млн. кг до 2 млн. кг. Іншими словами відбулося відхилення торгівлі між Великобританією й Новою Зеландією в бік торгівлі між Великобританією й Данією.

Завдання 3

Автомобільне колесо коштує в Україні 100 дол. США, у Польщі – 80 дол., у Молдови – 60 дол. Україна – маленька країна, і її зовнішня торгівля не впливає на рівень світових цін.

А. В Україні вводиться 100-відсотковий адвалорний тариф на імпорт коліс із Молдови та Польщі. Чи буде Україна продовжувати імпортувати колеса?

Б. Якщо після цього Україна утворить митний союз з Молдовою, чи буде вона сама виробляти колеса або імпортуватиме їх?

В. Який ефект – створення торгівлі чи відхилення торгівлі – виникає при заснуванні митного союзу між Україною і Молдовою?

Г. Припустимо тепер, що в Україні вводиться 50-відсотковий а не 100-відсотковий адвалорний тариф на імпорт коліс із Молдови та Польщі. Чи буде Україна продовжувати імпортувати колеса?

Д. Якщо тепер Україна утворить митний союз з Польщею, чи буде вона сама продукувати колеса або імпортуватиме їх?

Е. Який ефект – створення торгівлі чи відхилення торгівлі – виникає при заснуванні митного союзу між Україною та Польщею?

Приклад розв'язання:

А. Ні, оскільки з урахуванням тарифу ціна колеса, імпортованого з Молдови, дорівнює 120 дол. США, а з Польщі – 160 дол., що значно більше вартості коліс, які виготовлені в Україні.

Б. Україна буде імпортувати колеса з Молдови за ціною 60 дол. США і відмовиться від власного виробництва або імпорту колес з Польщі, які у зв'язку з тарифом коштуватимуть 160 дол.

В. Виникає ефект створення торгівлі, оскільки менш ефективне внутрішнє виробництво України заміщується більш ефективним імпортом з Молдови, якого до того не було.

Г. Так, оскільки з урахуванням тарифу ціна колеса, імпортованого з Молдови – 90 дол. США, що менше собівартості коліс, які виготовлені в Україні або імпортовані з Польщі.

Д. Україна припинить власне виробництво і буде імпортувати колеса з Польщі за ціною 80 дол. США, відмовиться від імпорту з Молдови, оскільки їх ціна буде 90 дол.

Е. Виникають обидва ефекти. Ефективність інтеграції залежить від співвідношення частки кожного з них.

Завдання 4

1. Обрати одну із країн пострадянського простору.

1. Азербайджан
2. Вірменія
3. Білорусь
4. Грузія
5. Казахстан
6. Киргизстан
7. Латвія
8. Литва
9. Молдова
10. Росія
11. Таджикистан
12. Туркменістан
13. Узбекистан
14. Україна
15. Естонія

2. Дослідити історію співробітництва між обраною країною та країнами ЄС

– угоди співпраці, конференції чи зустрічі, присвячені зближенню партнерів в контексті євроінтеграційного напрямку.

3. Перелічити та оцінити проблемні аспекти вступу обраної країни до ЄС (щонайменше 10 проблемних аспектів).

4. Чітко перелічити та дослідити пріоритети, які може країна (вибрана студентом) отримати (ла) в перспективі (процесі) реалізації своїх євроінтеграційних намірів.

5. На Вашу думку, яка з країн членів ЄС є (була) прикладом для наслідування в процесі досягнення євроінтеграційних намірень (реформи, економічні, соціальні, політичні, військові, культурні досягнення).

Завдання 5

1. Вибрати країну-члена ЄС.

Список країн-членів Європейського Союзу

Австрія	
Бельгія	
Болгарія	
Греція	
Данія	
Естонія	
Ірландія	
Іспанія	
Італія	
Кіпр	
Латвія	
Литва	
Люксембург	
Мальта	
Нідерланди	
Німеччина	
Польща	

Португалія	
Румунія	
Словаччина	
Словенія	
Угорщина	
Фінляндія	
Франція	
Хорватія	
Чехія	
Швеція	

2. Проаналізувати товарну структуру (перелік товарів, послуг) міжнародної торгівлі обраної країни студентом. На основі аналізу зробити висновок.

3. Оцінити географію експортно-імпортних операцій обраної країни студентом.

4. Оцінити зовнішньоторговельні зв'язки між Україною та обраною країною (проблемні аспекти, перспективи).

Проблемні аспекти	Перспективи

5. Яку роль обрана країна відіграє у просуванні імплементації членства України в ЄС (проекти, допомога (фінансова, технічна, військова, гуманітарна).

6. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «РИНОК ЄС»

Міжнародна економічна інтеграція:

- a. процес об'єднання двох або більше об'єктів в одну систему;
- b. якісно новий етап розвитку і форму прояву інтернаціоналізації господарського життя, що передбачає зближення і взаємоприспосування, переплетення всіх структур національних господарств;
- c. процес створення об'єднання, яке виникає між окремими елементами чи країнами-учасницями та передбачає відміну дискримінації між їхніми економічними агентами;
- d. всі відповіді правильні.

Які рівні має інтеграція?

- a. горизонтальний та вертикальний;
- b. макрорівень та транснаціональний;
- c. макрорівень та макрорівень;
- d. нема правильної відповіді.

Горизонтальна інтеграція – це

- a. злиття фірм, які виробляють подібні або однорідні товари з метою їх подальшої реалізації через спільну систему розподілу й отримання при цьому додаткового прибутку;
- b. об'єднання фірм, які функціонують у різних виробничих циклах;
- c. формування економічних об'єднань країн з тим чи іншим ступенем узгодження їх національних політик;
- d. приєднання заводу-виробника сировини чи напівфабрикатів до компанії, яка веде головне виробництво.

Вертикальна інтеграція – це

- a. злиття фірм, які виробляють подібні або однорідні товари з метою їх подальшої реалізації через спільну систему розподілу й отримання при цьому додаткового прибутку;
- b. об'єднання фірм, які функціонують у різних виробничих циклах;
- c. формування економічних об'єднань країн з тим чи іншим ступенем узгодження їх національних політик;
- d. приєднання заводу-виробника сировини чи напівфабрикатів до компанії, яка веде головне виробництво.

Мікрорівень передбачає:

- a. злиття фірм, які виробляють подібні або однорідні товари з метою їх подальшої реалізації через спільну систему розподілу й отримання при цьому додаткового прибутку;
- b. формування економічних об'єднань країн з тим чи іншим ступенем узгодження їх національних політик;
- c. внутріфірмову інтеграцію та транснаціоналізацію;

d. приєднання заводу-виробника сировини чи напівфабрикатів до компанії, яка веде головне виробництво.

Скільки в світі підписано регіональних торговельних угод на основі формування економічних об'єднань країн з тим чи іншим ступенем узгодження їх національних політик?

- a. 123 угоди;
- b. 300 угод;
- c. понад 300 угод;
- d. нема правильної відповіді.

Якими шляхами формуються економічні інтеграційні угруповання країн?

- a. знизу-догори та вправо –вліво;
- b. згори-донизу та знизу-догори;
- c. вправо –вліво та взад-вперед;
- d. всі відповіді правильні.

Зона вільної торгівлі (ЗВТ) – це

- a. дві чи декілька країн зменшують тарифні бар'єри на імпорتنі товари, зберігаючи при цьому рівень тарифів в торгівлі з іншими країнами;
- b. передбачає усунення внутрішніх тарифів між країнами учасницями та встановлення спільного зовнішнього тарифу по відношенню до третіх країн;
- c. передбачає не лише ліквідацію будь-яких торговельних обмежень між країнами-учасницями, проведення єдиної зовнішньоторговельної політики та вільне переміщення товарів, послуг, капіталу, громадян, а й гармонізацією внутрішньої та зовнішньої економічної, фінансової та соціальної політик (по суті – єдність). В країнах-учасницях функціонує, як правило, єдина грошова одиниця;
- d. всі відповіді не правильні.

Преференційна торговельна угода передбачає:

- a. об'єднання двох чи декількох країн, які зменшують тарифні бар'єри на імпорتنі товари, зберігаючи при цьому рівень тарифів в торгівлі з іншими країнами;
- b. усунення внутрішніх тарифів на вироблені товари всередині угруповання, зберігаючи при цьому власну тарифну політику з іншими країнами;
- c. розпад цілого об'єкту на складові частини; ситуація, в якій об'єднання/союз/угруповання втрачають країну-члена;
- d. всі відповіді вірні.

Митний союз передбачає:

- a. об'єднання двох чи декількох країн, які зменшують тарифні бар'єри на імпорتنі товари, зберігаючи при цьому рівень тарифів в торгівлі з іншими країнами;
- b. усунення внутрішніх тарифів на вироблені товари всередині угруповання, зберігаючи при цьому власну тарифну політику з іншими країнами;
- c. усунення внутрішніх тарифів між країнами-учасницями та встановлення спільного зовнішнього тарифу по відношенню до третіх країн;
- d. всі відповіді вірні.

Спільний ринок передбачає:

- a. об'єднання двох чи декількох країн, які зменшують тарифні бар'єри на імпорتنі товари, зберігаючи при цьому рівень тарифів в торгівлі з іншими країнами;
- b. усунення внутрішніх тарифів на вироблені товари всередині угруповання, зберігаючи при цьому власну тарифну політику з іншими країнами;
- c. усунення внутрішніх тарифів між країнами-учасницями та встановлення спільного зовнішнього тарифу по відношенню до третіх країн;
- d. ліквідацію не лише митних податків між державами-учасницями та розробку єдиної торговельної політики щодо третіх країн, а й розробку спільної політики розвитку окремих галузей й секторів економіки тощо.

Ефект доміно – це

- a. країни, які залишилися за межами регіонального інтеграційного об'єднання здебільшого відчують певні труднощі взаємовідносин із країнами, які є членами даного угруповання;
- b. відбуваються позитивні зрушення, такі як: прискорення темпів економічного зростання, зниження рівня інфляції, підвищення соціального захисту населення, зменшення рівня безробіття тощо;
- c. ринкова «уніфікація» економічного розвитку, в тому числі гармонізація технічних норм й стандартів;
- d. нема правильної відповіді.

В якому році почало функціонувати Європейське об'єднання вугілля і сталі (ЄОВС):

- a. 1951 рік;
- b. 1952 р;
- c. 1957 р.;
- d. 1958 р.

В якому році так звані Римські угоди набули сили (створення Європейського економічного співтовариства (ЄЕС) та Європейського співтовариства з атомної енергії (Євроатом)):

- a. 1951р.;
- b. 1952 р.;
- c. 1957 р.;
- d. 1958 р.

Економічна дезінтеграція – це

- a. розпад цілого об'єкту на складові частини; ситуація, в якій об'єднання/союз/угруповання втрачають країну - члена через невдоволеність останньої загальними економічними, політичними, соціальними курсами політики;
- b. рішення країни припинити участь в певному об'єднанні/союзі/угрупованні;
- c. розбіжність економічних політик окремих країн, «регуляторна декооперація»;
- d. посилення бар'єрів для міжнародного руху факторів виробництва; введення початкових незначних заходів протекціоністської політики державою, що дезінтегрується;
- e. всі відповіді правильні.

Які основні форми дезінтеграції є ?

- a. Шокова та стагнуюча (латентна);
- b. Договірна та Силова, примусова;
- c. Конфліктна та Дивергентна;
- d. зверху (державна) та знизу (підприємства);
- e. всі відповіді правильні.

Причини дезінтеграції:

- a. нездатність уряду інтеграційного об'єднання перебороти нерівномірність у економічному, соціальному, інфраструктурному, фінансовому, екологічному, технологічному рівнях розвитку;
- b. відсутність значної зміни покращення економічних показників держави, «нав'язування» інтеграції слабшим країнам-партнерам;
- c. невідповідність культурного та інституціонального розвитку;
- d. нема правильної відповіді.

Які основні етапи мають пройти країни при бажанні вступу до Європейського Союзу?

- a. Консультативний, Оцінний, Переговорний, Імплементативний, Ратифікаційний;
- b. Консультативний, Переговорний, Оцінний, Імплементативний, Ратифікаційний;
- c. нема правильної відповіді.

Першими учасниками європейської інтеграції були:

- a. Бельгія, Іспанія, Люксембург, Нідерланди, ФРН, Франція;
- b. Данія, Іспанія, Люксембург, Нідерланди, ФРН, Франція;
- c. Бельгія, Італія, Люксембург, Нідерланди, ФРН, Франція.

Коли відбулося перше розширення Європейських Співтовариств?

- a. 1973 р.;
- b. 1972 р.;
- c. нема правильної відповіді.

У 1986 році в місті Люксембург було ухвалено Єдиний європейський акт (ЄЕА), який було спрямовано на те, щоб:

- a. до 1992 р. необхідно завершити формування зони вільної торгівлі;
- b. посилити роль Європейської Комісії (забезпечення їй більше законодавчої влади);
- c. всі відповіді неправильні.

У 1995 р. членами Європейського об'єднання стали:

- a. Фінляндія, Швеція, Швейцарія;
- b. Ісландія, Швеція, Швейцарія;
- c. всі відповіді неправильні.

В якому році відбулось найбільше розширення Європейського Союзу з початку інтеграційного процесу?

- a. 1 травня 2004 р.;
- b. 1 червня 2004 р.;
- c. всі відповіді неправильні.

В якому році відбулося останнє розширення ЄС відбулося?

- a. 1 січня 2007 р.;
- b. 1 липня 2013;
- c. 16 червня 2014 р.

Мета реалізації Плана Маршалла:

- a. відновлення Європи, а саме надання американської допомоги післявоєнній Європі;
- b. розробка низку проектів технічної допомоги, інженерних проектів та економічних досліджень;
- c. нема правильних відповідей.

Які інституції ЄС ?

- a. Європейський парламент, Європейська комісія, Європейська Рада;
- b. Рада міністрів (ЄС), Європейський Суд;
- c. всі відповіді правильні.

До складу Європейського Парламенту входять:

- a. 405 депутатів + Голова;
- b. не більше, ніж 96, не менше, ніж 6 депутатів;
- c. 705+ Голова.

До основних повноважень Європейського парламенту відноситься:

- a. бюджетні повноваження, законодавчі повноваження, консультативні повноваження;
- b. ініціює нові законопроекти і подає їх до Парламенту та Ради ЄС;
- c. бюджетні повноваження, законодавчі повноваження, консультативні повноваження, політичний контроль.

Горизонтальна інтеграція – це

- a. злиття фірм, які виробляють подібні або однорідні товари з метою їх подальшої реалізації через спільну систему розподілу й отримання при цьому додаткового прибутку;
- b. придбання сталеплавильною компанією заводу, що виробляє металоконструкції;
- c. приєднання заводу-виробника сировини чи напівфабрикатів до компанії, яка веде головне виробництво.

Вертикальна інтеграція передбачає:

- a. злиття фірм, які виробляють подібні або однорідні товари з метою їх подальшої реалізації через спільну систему розподілу й отримання при цьому додаткового прибутку;
- b. об'єднання фірм, які функціонують у різних виробничих циклах;
- c. приєднання заводу-виробника сировини чи напівфабрикатів до компанії, яка веде головне виробництво.

Які форми вертикальної інтеграції ви знаєте?

- a. договірна, силова та примусова;
- b. конфліктна, дивергентна та інтеграція «вниз»;
- c. виробнича інтеграція «вгору», «вниз» та невиробнича інтеграція «вгору».

Статичні ефекти – це

- a. економічні наслідки, які виявляються негайно після утворення митного союзу як його безпосередній результат;
- b. економічні наслідки, які виявляються на віддаленіших стадіях функціонування митного союзу;
- c. усунення внутрішніх тарифів між країнами- учасницями Митного союзу.

Динамічні ефекти – це

- а. економічні наслідки, які виявляються негайно після утворення митного союзу як його безпосередній результат;
- б. економічні наслідки, які виявляються на віддаленіших стадіях функціонування митного союзу;
- с. усунення внутрішніх тарифів між країнами-учасницями Митного союзу.

Які види статичних ефектів ви знаєте?

- а. потоковідхиляючий ефект та ефект переорієнтації з вітчизняного виробництва на дешевий імпорتنий товар з інших країн-членів митного союзу;
- б. ефект виробництва та ефект споживання;
- с. ефект створення торгівлі та ефект відхилення торгівлі.

Ефект створення торгівлі – це

- а. переорієнтація з вітчизняного виробництва на дешевий імпорتنий товар з інших країн-членів митного союзу;
- б. коли країни замінюють імпорт дешевших товарів з третіх країн більш дорогим імпортом від виробників країн членів митного союзу;
- с. переорієнтація місцевих споживачів із закупівлі товару у ефективнішого позаінтегрального джерела постачання на менш ефективне внутрішньоінтеграційне джерело.

Ефект відхилення торгівлі – це

- а. переорієнтація з вітчизняного виробництва на дешевий імпорتنий товар з інших країн-членів митного союзу;
- б. переорієнтація місцевих споживачів із закупівлі товару у ефективнішого позаінтегрального джерела постачання на менш ефективне внутрішньоінтеграційне джерело;
- с. спеціалізація між країнами членами митного союзу та висока конкуренція в межах митного союзу.

Шокова дезінтеграція – це

- а. внаслідок того, що країни до того об'єдналися за різними ознаками або взаємодія країн відбувалася з різними етапами інтеграції;
- б. неочікуване, швидке рішення країни про вихід з інтеграційного об'єднання; адже інтеграція була побудована на неформальній торгівлі;
- с. коли політична система ініціює процес дезінтеграції, а економіка змушена приймати удар та підлаштовуватись під дезінтеграційні процеси.

Стагнуюча дезінтеграція – це

- а. внаслідок того, що країни до того об'єдналися за різними ознаками або взаємодія країн відбувалася з різними етапами інтеграції;
- б. неочікуване, швидке рішення країни про вихід з інтеграційного об'єднання; адже інтеграція була побудована на неформальній торгівлі;

с. коли політична система ініціює процес дезінтеграції, а економіка змушена приймати удар та підлаштовуватись під дезінтеграційні процеси.

Що передбачав Маастрихтський договір?

- а. перетворення Європейського Співтовариства на союз держав під назвою Європейський Союз;
- б. впровадження спільної грошової одиниці;
- с. нема правильної відповіді.

Які функції виконує Європейська Комісія?

- а. ініціює нові законопроекти і подає їх до Парламенту та Ради ЄС;
- а. втілює політику і бюджет ЄС,
- б. забезпечує дотримання європейського законодавства та представляє Європейський Союз на міжнародній арені
- с. всі відповіді правильні.

Питома вага продукції в експорті України є:

- а. ІТ послуги та транспортні послуги;
- б. товари первинного сектора економіки, сировина та проміжні товари з відносно низькою технологічною складовою;
- с. продукція машинобудування і пов'язані з нею галузі промисловості.

Ключовим торговельним партнером України є:

- а. країни ЄС;
- б. країни СНД;
- с. Росія.

Скільки Україна заключила угод про вільну торгівлю станом на 2017 рік?

- а. 30;
- б. 25;
- с. 16.

Найбільша зона вільної торгівлі (далі ЗВТ) була імplementована у 2016 році 1 січня України із:

- а. державами ЄАВТ (Швейцарія, Норвегія, Ісландія та Ліхтенштейн);
- б. країнами Співдружності незалежних держав;
- с. Європейським Союзом.

З якими проблемами спіткнувся Європейський Союз?

- а. вихід Великобританії з ЄС;
- б. криза з мігрантами;
- с. комплексом проблем, пов'язаних із міграцією, тероризмом, виходом Великої Британії, політичною нестабільністю, проблемами з деякими частинами країн-ЄС та в Україні тощо.

Згідно референдуму у 2016 р. щодо виходу Сполученого Королівства зі складу ЄС за територіальним поділом:

- a. більшість жителів Північної Ірландії та Шотландії бажають залишитись в ЄС;
- b. більшість жителів Уельсу та Англії бажають залишитись в ЄС;
- c. нема правильної відповіді.

Формальний вихід Великобританії зі складу ЄС відбувся:

- a. 23 червня 2016 році;
- b. 1 січня 2020 році;
- c. нема правильної відповіді.

Які країни входять до Вишеградської четвірки?

- a. Грузія, Молдова, Україна, Румунія;
- b. Україна, Польща, Словаччина, Угорщина;
- c. Польща, Словаччина, Угорщина, Чехія.

Які країни Східного Партнерства мають лібералізацію безвізового режиму для короткострокових поїздок до країн ЄС?

- a. Білорусія та Молдова;
- b. Україна, Азербайджан, Грузія;
- c. Україна, Молдова, Грузія.

В якому році Україна стала третьою країною з шести країн-учасниць Східного партнерства, що отримала безвізовий режим?

- a. 2016 р.;
- b. 2014 р.;
- c. 2017 р.

Які країни підписали Паризький договір:

- a. Франція, Німеччина, Італія, Бельгія, Нідерланди, Люксембург;
- b. Великобританія, Данія, Ірландія;
- c. країни БЕНІЛЮКС;
- d. країни БЕНІЛЮКС та Франція, Німеччина.

В якому році було створено було створено Європейське співтовариство (ЄС):

- a. 1957 р.;
- b. 1958 р.;
- c. 1967 р.

В якому році приєдналась Греція до ЄС:

- a. 1967 р.;
- b. 1988 р.;
- c. 1981 р.

В якому році приєдналась Великобританія, Данія, Ірландія до ЄС:

- a. 1973 р.;
- b. 1988 р.;
- c. 1981 р.

В якому році відбулось приєднання Португалії та Іспанії до ЄС:

- a. 1973 р.;
- b. 1986 р.;
- c. 1981 р.

У 1995 р. увійшли в ЄС такі країни як:

- a. Австрія, Швеція і Фінляндія;
- b. країни БЕНІЛЮКС та Австрія, Фінляндія;
- c. країни БЕНІЛЮКС та Франція, Німеччина.

Європейське співтовариство (ЄС) було створено при злитті яких інституцій?

- a. ЄОВС, ЄЕС, Євроатому;
- b. ОЕСР, НАТО, СОТ;
- c. ЄОВС, ОЕСР, Євроатому.

Торговельна зона включає такі форми міжнародної економічної інтеграції:

- a. зона преференційної торгівлі, ЗВТ, Спільний ринок;
- b. спільний ринок, економічний та політичний союзи;
- c. зона преференційної торгівлі, ЗВТ, митний союз.

Виробнича зона включає такі форми міжнародної економічної інтеграції:

- a. зона преференційної торгівлі, ЗВТ, Спільний ринок;
- b. спільний ринок, економічний та політичний союзи;
- c. зона преференційної торгівлі, ЗВТ, митний союз.

До позитивних ефектів створення ЗВТ можна віднести:

- a. посилення спеціалізації на виробництві, збільшення розмірів ринку, більш ефективного використання ресурсів;
- b. застосування інноваційних методів виробництва, маркетингу, збуту та використання нових технологій, отримання експортної виручки тощо;
- c. всі відповіді вірні.

До негативних ефектів створення ЗВТ можна віднести:

- a. посилення спеціалізації на виробництві, збільшення розмірів ринку, більш ефективного використання ресурсів;
- b. застосування інноваційних методів виробництва, маркетингу, збуту та використання нових технологій, отримання експортної виручки тощо;
- c. всі відповіді невірні.

Негативними ефектами створення зони вільної торгівлі є:

- a. поява структурного безробіття в короткостроковій перспективі, підприємства, виробники та споживачі стають більш уразливими до економічних спадів, виникнення несприятливих умов торгівлі для певних галузей, забруднення повітря та навколишнього середовища тощо;
- b. посилення спеціалізації на виробництві, збільшення розмірів ринку, більш ефективного використання ресурсів, застосування інноваційних методів виробництва, маркетингу, збуту та використання нових технологій, отримання експортної виручки тощо;
- c. всі відповіді вірні.

Чи вдалося Норвегії стати членом ЄС ?

- a. так;
- b. ні;
- c. в процесі вступу.

На референдумі в грудні 1992 р. швейцарці висловились:

- a. проти ратифікації Угоди про Європейську економічну зону;
- b. за ратифікацію Угоди про Європейську економічну зону;
- c. Швейцарія є членом ЄС.

Першими з країн Центральної та Східної Європи подали заяви на вступ у 1994 р. до ЄС:

- a. країни Балтики;
- b. Угорщина та Литва;
- c. Польща та Угорщина.

Які країни приєднались до ЄС у 2004 році?

- a. Латвія, Литва, Естонія, Польща, Угорщина, Словаччина, Словенія, Кіпр та Мальта;
- b. Латвія, Литва, Естонія, Угорщина, Чехія, Словаччина, Словенія, Кіпр та Мальта;
- c. нема правильної відповіді.

В якому році Лісабонський договір набув чинності?

- a. 1 грудня 2007 році;
- b. 1 грудня 2008 році;
- c. 1 грудня 2009 році.

Які країни у 2007 р. вступили до ЄС?

- a. Болгарія та Румунія;
- b. Хорватія та Сербія;
- c. Сербія та Чорногорія.

Скільки країн входить до ЄС?

- a. 25;
- b. 28;
- c. 27.

В якому році Україна вступила до ЄС?

- a. 1 січня 2016 року;
- b. 1 січня 2017 року;
- c. всі відповіді невірні.

7. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

В процесі вивчення дисципліни “Ринок ЄС” використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента за 100-бальною шкалою:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КПЗ, враховуючи поточне опитування)	Екзамен
20%	20%	20%	40%
4-5 тиждень 1. Усне опитування під час заняття (4 теми по 5 балів = 20 балів) 2. Письмова робота = 80 балів	8 тиждень 1. Усне опитування під час заняття (5 тем по 5 балів = 25 балів) 2. Письмова робота = 75 балів	9-10 тиждень 1. Написання та захист КПЗ = 80 балів. 2. Виконання завдань під час тренінгу = 20 балів	1. Тестові завдання (20 тестів по 2 бали за тест) – макс. 40 балів 2. Завдання 1 – макс. 30 балів. 3. Завдання 2 – макс. 30 балів.

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

8. ГЛОСАРІЙ

Безвізовий режим між Україною та Європейським Союзом – українці вільно перетинають кордони 26 держав-членів ЄС, а також мають право в'їжджати в чотири держави-асоційованого члена союзу: Ісландію, Ліхтенштейн, Норвегію та Швейцарію. Винятками залишаються Великобританія та Ірландія, куди, як і раніше, потрібно буде оформляти національні візи.

Вертикальна інтеграція – об'єднання фірм, які функціонують у різних виробничих циклах.

Горизонтальна інтеграція – злиття фірм, які виробляють подібні або однорідні товари з метою їх подальшої реалізації через спільну систему розподілу й отримання при цьому додаткового прибутку, і супроводжується виробництвом за кордоном товарів, аналогічних тим, що виробляються в країні базування.

Дезінтеграція – це розпад цілого об'єкту на складові частини; ситуація, в якій об'єднання/союз/угруповання втрачають країну-члена через невдоволеність останньої загальними економічними, політичними, соціальними курсами політики; рішення країни припинити участь в певному об'єднанні/союзі/угрупованні.

Демонстраційний ефект – здебільшого в країнах, які є членами певних інтеграційних об'єднань, відбуваються позитивні зрушення, такі як: прискорення темпів економічного зростання, зниження рівня інфляції, підвищення соціального захисту населення, зменшення рівня безробіття тощо). Такі позитивні зрушення мають певний психологічний вплив на країни, які є за межами даного регіонального інтеграційного об'єднання, та проявляють демонстраційний ефект якнайшвидше стати його членом, навіть не маючи для цього макроекономічних передумов.

Дивергентна дезінтеграція – проявляється через фрагментацію економіки, що безпосередньо пов'язана з переорієнтацією економічних взаємовідносин. Це свідчить про те, що властивою рисою дивергентної дезінтеграції є зміна структури торгівлі та руху факторів виробництва.

Динамічні ефекти – економічні наслідки, які виявляються на віддаленіших стадіях функціонування митного союзу.

Диференціація соціально-економічного розвитку регіонів в країнах ЄС – спостерігається при аналізі показників NUTS 2-го та 3-го рівнів, що є наслідком великих розбіжностей адміністративно-територіального устрою країн та їх соціально-економічного розвитку, обумовлених їх духовно-моральними, історичними, культурними, етнічними, соціальними, економічними та іншими чинниками.

Договір про функціонування Європейського Союзу – встановлює конкретні цілі політики ЄС, співпрацю з третіми країнами та гуманітарну допомогу.

Договірна дезінтеграція – головою ознакою цього типу є договірний характер економічної взаємодії між двома сторонами через укладення відповідних угод та розгляду певних зобов'язань;

«Жорсткий» Brexit – повний вихід Великої Британії зі складу ЄС – включаючи як єдиний ринок, так і митний союз (скасування спільних тарифів та правил); посилення контролю Сполученого Королівства над власними кордонами та процесами імміграції.

Економічний союз – передбачає не лише ліквідацію будь-яких торговельних обмежень між країнами-учасницями, проведення єдиної зовнішньоторговельної політики та вільне переміщення товарів, послуг, капіталу, громадян, а й гармонізацією внутрішньої та зовнішньої економічної, фінансової та соціальної політик (по суті – єдність). В країнах-учасницях функціонує, як правило, єдина грошова одиниця

Економічні інтеграційні угруповання країн «згори-донизу» – коли з різних політичних та соціально-економічних причин створюється інтеграційне угруповання країн, які ще не повністю відповідають критеріям інтеграційної сумісності, але в процесі подальшого регульованого і скоординованого на наднаціональному рівні співробітництва досягають тієї чи іншої форми міжнародної економічної інтеграції.

Економічні інтеграційні угруповання країн «знизу-догори» – процес поглиблення інтернаціоналізації та транснаціоналізації господарського життя, коли домовленостям між країнами про створення зони вільної торгівлі, митного союзу чи спільного ринку передують досить тривалий період розвитку міжнародних економічних зв'язків на рівні підприємств, фірм та корпорацій.

Емігрант – особа, яка здійснює еміграцію.

Еміграція – виїзд з однієї країни з метою оселитися в іншій.

Ефект відхилення торгівлі (потоківідхиляючий ефект) – переорієнтація місцевих споживачів із закупівлі товару у ефективнішого позаінтегрального джерела постачання на менш ефективне внутрішньоінтеграційне джерело, яка відбулася внаслідок ліквідації імпорتنих мит у рамках митного союзу.

Ефект доміно – країни, які залишилися за межами регіонального інтеграційного об'єднання здебільшого відчувають певні труднощі взаємовідносин із країнами, які є членами даного угруповання. Це нерідко призводить до скорочення торгівельних обсягів між партнерами, що вимагає від країни чим швидше вступити в дане інтеграційне об'єднання.

Ефект створення торгівлі (товарний ефект) – переорієнтація місцевих споживачів з менш ефективного внутрішнього джерела постачання товару на ефективніше зовнішнє джерело (імпорт), яка стала можливою внаслідок усунення імпорتنих мит у рамках митного союзу.

Зона вільної торгівлі (ЗВТ) – країни-члени усувають внутрішні тарифи на вироблені товари всередині угруповання, зберігаючи при цьому власну тарифну політику з іншими країнами.

Іммігрант – особа, яка здійснює імміграцію.

Імміграція – процес, за якого негромадяни в'їжджають в країну з метою поселення.

Інтеграція – дія або процес успішного приєднання або змішування з іншою групою людей: расової, культурної інтеграції; дія або процес ефективного взаємопроникнення двох або більше суб'єктів; процес об'єднання

двох або більше об'єктів в одну систему; процес інтернаціоналізації господарського життя, зближення, об'єднання економік ряду країн.

Компенсації – це безпосередні виплати з бюджету новим державам-членам, призначені для зрівняння різниці між розміром їх внесків до союзного бюджету та коштів, отриманих з нього.

Конфліктна дезінтеграція – особливість полягає у взаємодії держав з високою швидкістю розпаду, у цьому випадку політична система ініціює процес дезінтеграції, а економіка змушена приймати удар та підлаштовуватись під дезінтеграційні процеси.

Лісабонський договір – Європейський Парламент разом із Радою ЄС бере участь в ухваленні практично всіх законодавчих рішень; ЄС представлений Президентом Європейської Ради та Високим представником Європейського Союзу з закордонних справ і політики безпеки; Рада Євросоюзу ухвалює рішення кваліфікованою більшістю; один мільйон громадян може започаткувати громадянську ініціативу; національні парламенти мають ще тісніше співпрацювати на законодавчому рівні.

Маастрихтський договір – громадяни союзу мають отримати більше прав; необхідно продовжити співпрацю у питаннях зовнішньої політики та політики безпеки; необхідно впровадити спільну грошову одиницю (з 2002 р. євро стало такою у багатьох країнах-членах ЄС); Європейське Співтовариство має бути перетворене на союз держав під назвою Європейський Союз.

Митний союз – усунення внутрішніх тарифів між країнами-учасницями та встановлення спільного зовнішнього тарифу по відношенню до третіх країн.

Міграційна політика – цілеспрямована діяльність держави, пов'язана з регулюванням та контролюванням міграційних процесів, а також сукупність засобів для її реалізації та досягнення.

Міграція – переміщення через міжнародний кордон або територіально адміністративні межі в кордонах власної держави.

Міжнародна економічна інтеграція – якісно новий етап розвитку і форма прояву інтернаціоналізації господарського життя, що передбачає

зближення і взаємоприспосування, переплетення всіх структур національних господарств.

«М'який» Brexit – перебування Сполученого Королівства в межах єдиного ринку ЄС (наприклад, так як Норвегія) та його митного союзу (наприклад, так як Туреччина).

План Маршалла – програма технічної та фінансової допомоги, в межах якої було розроблено низку проектів технічної допомоги, інженерних проектів та економічних досліджень, які здійснювались за допомогою американських експертів з метою відновлення основних виробничих фондів та підвищення ефективності європейської промисловості.

Платник нетто – це країна, яка протягом багатьох років свідомо більше сплачує до союзного бюджету, ніж отримує з нього.

Преференційна торговельна угода – дві чи декілька країн зменшують тарифні бар'єри на імпортовані товари, зберігаючи при цьому рівень тарифів в торгівлі з іншими країнами.

Програма COSME – спрощення процедури виходу малих та середніх підприємств на зовнішні ринки, підвищення конкурентоспроможності та створення культури ведення бізнесу.

Програма ISPA – призначена для підтримки великих інвестицій, пов'язаних з охороною середовища та транспортом.

Програма PHARE – охоплює інструменти інституційного розвитку та засоби для підтримки економічної та суспільної єдності.

Програма SAPARD – підтримка розвитку сільського господарства і сільських територій.

Програма ЄС SURE – підтримка ЄС Україні для відновлення економіки та розвитку приватного сектору.

Силова, примусова дезінтеграція – здійснюється внаслідок воєн, незаконного захоплення територій і т.п., в сучасних умовах силова дезінтеграція проявляється через приховану або відкриту агресію деяких держав світу.

Спільний ринок – передбачає не лише ліквідацію митних податків між державами-учасницями та розробку єдиної торгівельної політики щодо третіх країн, а й розробку спільної політики розвитку окремих галузей й секторів економіки, створення умов для вільного переміщення капіталу, робочої сили, послуг, інформації та формування спільних фондів сприяння соціальному й регіональному розвитку.

Стагнуюча (латентна) дезінтеграція – характеризується тривалим періодом протікання, здебільшого виникає внаслідок об'єднання держав, які відрізняються за різними ознаками, або взаємодія країн з різними етапами інтеграції.

Статичні ефекти – економічні наслідки, які виявляються негайно після утворення митного союзу як його безпосередній результат;

Трудова міграція – пересування осіб з власних держав в інші держави з метою працевлаштування.

Трудовий мігрант – особа, яка займатиметься, займається або займалася оплачуваною діяльністю в зарубіжній державі.

Угода про асоціацію між Україною та Євросоюзом – якісно новий формат відносин між Україною та ЄС на принципах «політичної асоціації та економічної інтеграції» та слугує стратегічним орієнтиром системних соціально-економічних реформ в Україні.

Шокова дезінтеграція – неочікуване, швидке рішення та вихід з інтеграційного об'єднання; є характерною для таких типів інтеграції, які були побудовані на неформальній торгівлі.

Шокова терапія – умовна назва комплексу радикальних економічних реформ, що спрямовані на «лікування» економіки держави, виведення її з економічної кризи. До таких реформ належать: Лібералізація цін, скорочення грошової маси тощо.

Brexit – процес виходу Сполученого Королівства зі складу Європейського Союзу.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бенчмаркінг регіонального розвитку країн Східної Європи: Болгарія Польща, Словаччина, Україна: моногр. / за наук. ред. докт. наук, проф. А. І. Крисоватого та докт. екон. наук, проф. Є.В. Савельєва. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 672 с.
2. Комар Н. В., Белюх Т. В., Пилипчук К. С. Brexit: виклики для Європейського союзу. Вісник Львівського університету. 2019. Випуск 46. URL: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/intrel/index> (Серія "Міжнародні відносини").
3. Сіренко К. Ю. Євроінтеграційна політика України: позитивні та негативні аспекти. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Випуск. 22, Частина 3. 2018. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/22_3_2018ua/18.pdf.
4. Думки і погляди населення України щодо євроінтеграції: аналітичний звіт. грудень 2020 р. URL: https://association4u.in.ua/docs/EUK_Omnibus_Report_UKR.pdf.
5. Мироненко Виктор. Украина и ЕС. О Некоторих аспектах украинской евроинтеграции в 2014-2019 гг. Современная Европа, 2019, № 5, с. 23–34. URL: <http://www.sov-europe.ru/images/pdf/2019/5-2019/3.pdf>.
6. Розпад ЄС неминучий? URL: <https://dostyp.com.ua/top-novina/rozpad-ies-nieminuchii>.
7. Статистичні дані Європейського комітету статистики. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>.
8. Клочко В.П. Зовнішньоторговельні відносини України в умовах посилення інтеграційних зв'язків. Актуальні проблеми економіки. 2018. № 11. С. 141–155.
9. Комар Н. В., Гайдуцький А. П. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Євроінтеграція та міжнародне публічне управління» (навчально-методичний посібник). Тернопіль: ТНЕУ, 2020. 175 с.

10. A reminder of how Britain voted in the EU referendum – and why. LordAshcroftPolls. URL: <https://lordashcroftpolls.com>.
11. Briefing paper: Statistics on UK-EU trade, by Matthew Ward. 11 January 2019. p.13.
12. EU Referendum – Results. BBC News. URL: https://www.bbc.com/news/politics/eu_referendum/results.
13. Katarzyna Śledziowska. Theory of Economic Integration. URL: www.wne.uw.edu.pl/~sledziowska.
14. The Schuman Declaration. URL: http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/europe-day/schuman-declaration/index_en.htm.
15. Zave Kauffman. Ukraine and European Union. URL: <http://www.ledalliance.biz/image/art/pdf/ukraine-eu.pdf>.
16. Kristin Archick. The European Union: Questions and Answers. Congressional Research Service. October 28, 2021. URL: <https://sgp.fas.org/crs/row/RS21372.pdf>.
17. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Action plan on Integration and Inclusion 2021-2027. Brussels, 24.11.2020 COM(2020) 758 final. URL: https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-11/action_plan_on_integration_and_inclusion_2021-2027.pdf.
18. Reformatting the European Integration Process: Opportunities and Risks for the Ukraine-EU Association / V. Sidenko (project manager) et al. Kyiv: Zapovit Publishing House, 2019. 228p. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_reformatting_the_european_integration_process.pdf.
19. Goodison, P. The Impact of the EU-UK Trade and Cooperation Agreement on Caribbean Exporters. International Trade Working Paper 2022/01, Commonwealth Secretariat, London. URL: https://www.cepal.org/sites/default/files/events/files/study_on_caribbean_supply_chains.pdf.

20. EU Membership and Trade. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/220968/foi_eumembership_trade.pdf.

21. John Benedetto. EU-China and U.S.-China Trade in Goods and Services. U.S. International Trade Commission (USITC). Executive Briefing on Trade, August 2019. URL: https://www.usitc.gov/publications/332/executive_briefings/eu-china_and_u_s-china_trade_in_goods_and_services_2019-08_ebot_benedetto.pdf.

22. Key statistics and trends in international trade 2019. United Nations. Geneva 2020. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/ditctab2019d7_en.pdf.

23. Youri Devuyst. The European Union's competence in international trade after the treaty of lisbon. URL: <https://digitalcommons.law.uga.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1060&context=gjicl>.

24. U.S.-EU Trade and Economic Relations. Congressional Research Service Informing the legislative debate since 1914. December 21, 2021. URL: <https://sgp.fas.org/crs/row/IF10931.pdf>.

Навчально-методичне видання

Наталія Володимирівна Стахова

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ
ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ
«РИНОК ЄС»**

Підписано до друку 16.05.2022 р.
Формат 60x90/16. Гарнітура Times.
Папір офсетний. Друк на дублюванні.
Умов. друк. арк. 2,6. Обл.-вид. арк. 2,8.
Тираж 50 прим.

Видавець та виготовлювач
Західноукраїнський національний університет
вул. Львівська, 11, м. Тернопіль 46009

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців ДК № 7284 від 18.03.2021 р.*